

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za nde Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo v Alojzijevišču, upravništvo v Marijanišču.

Izjava sv. Očeta glede koralnega ritma z ozirom na novo vatikansko izdajo.¹⁾

Svetlemu in prečastitemu monsignoru Frančišku Ksaveriju Haberlu, hišnemu prelatu Nj. Svetosti in glavnemu predsedniku nemškega Cecilijinega društva v Ratisboni (Bavarsko).

Nj. Svetost je izvedela, da se zlasti po Nemčiji in med nemškimi rojaki v Ameriki širi glede vatikanske izdaje liturgičnega petja neka misel, ki je sama posebi popolnoma napačna in polna predsodkov glede zopetne enotne uvedbe tega (koralnega) petja v vsej Cerkvi. Hoče se namreč razprostrti podmena, da sv. Oče z objavljanjem omenjene izdaje ni imel namena določiti v njej kake posebne oblike ritma, ampak vsakemu učitelju glasbe dati prostost, da dá skupinam not — materialno vzetim — tisti ritem, ki se mu zdi najbolj prikladen.

Kako napačno da je to mnenje, se razvidi že iz preprostega vpogleda v vatikansko izdajo, kjer so napevi očitno razporejeni po zistemu takozvanega prostega ritma²⁾: Poglavitna pravila za petje (po tem prostem ritmu³⁾) prinaša predgovor k (novemu) rimskemu gradualu (Graduale Romanum) in jih celo zabičuje, da se jih vsi drže in da se petje sv. Cerkve povsod enakomerno izvaja. Sploh je pa — kar je dobro znano — papeška komisija

¹⁾ Prim. Acta Apostolicae Sedis. Commentarium officiale. Annus II. Vol. II. Num. 4. p. 145 sq.

²⁾ To se ne pravi, da je vsakomur na prosto dano peti, kakor hoče, ampak da se koralni spevi ne pojo v taktu; povdarjene note („težke dobe“) se ne vrste enakomerno, kakor v moderni glasbi, ampak prosto jih je koralni skladatelj razporedil, kakor jih kažejo skupine not, ki so torej prosto zložene, pa se ne smejo prosto peti, kakor bi se komu zljubilo, ampak tako, kakor jih je skladatelj prosto sestavil. — Hkrati so tudi vse note brez ozira na obliko enake, dolge nastanejo le vsled lege ali pomnožitve več not na enem tonu in istem zlogu.

³⁾ V oklepaje sem postavil nekatere lastne opombe, da se odlok lažje umeva.

(odbor), ki ji je bilo poverjeno sestavljenje gregorianskih (koralnih) liturgičnih knjig, že izpočetka in z odkritim odobravanjem svete stolice izrecno hotela posamezne napeve v vaticanski izdaji v tem določenem ritmu napisati, kakor se slednjič aprobacija (potrditev), ki jo je kongregacija za sv. obrede vsled odredbe sv. Očeta dala rimskemu gradualu, razteza na vse posebne odredbe, ki je bila vaticanska izdaja po njih sestavljena, prav tako vsebuje tudi ritmično obliko napevov, ki se torej ne da ločiti od izdaje same. Prav zato pri sedanjih koralnih restavraciji (novi uvedbi) sv. Očetu in kongregaciji za sv. obrede ni bilo nikoli in tudi še sedaj ni nikakor namisel posameznikom na prosto dati tako važen in bistven element (prvina), kakor je ritem napevov sv. Cerkve.

Vi, prečastiti gospod, ste povabljeni, da vsled velike veljave, ki jo imate kot predsednik zaslužnega nemškega Cecilijinega društva, naznanite vsem udom imenovanega društva pričujoče obvestilo in hkrati opomnite vse, ki se pečajo s cerkveno glasbo, naj prenehajo s poizkusi, ki v sedanjem stanju arheologičnih, književnih in zgodovinskih študij ne morejo dati nobenega resnega in sprejemljivega rezultata. Taki (poizkusi) samo temu služijo, da duhove manj izobraženih begajo in umove odtujujejo gregorianski restavraciji (preosnovi), kakršno je sv. Oče nameraval in ki je niso le vsi odličnejši koralni teoretiki sprejeli in z novimi in koristnimi študiji vedno bolj razjasnili, ampak ki jo neštete šole po vseh delih sveta s polnim in tolažljivim uspehom v dejanju izvršujejo.

To sem Vam bil vsled posebnega naročila Nj. Svetosti¹⁾ dolžan naznaniti.

S čustvi resničnega spoštovanja in udanosti. V Rimu, 18. februarja 1910.

Tako se glasi nepričakovani odlok sv. Očeta, ki je — upajmo — zaprl vire, ki je iz njih potekalo nasprotstvo vaticanski izdaji pod imenom znanosti, ki je pa le prepegosto iz nje gledala užaljenost, oziroma prizadevanje, kako vaticanski izdaji in ukazu sv. Očeta na skrit način tla izpodmakniti²⁾. Bog daj, da se prizadeti faktorji vsaj odslej z isto vnemo poprimejo izpolajevanja zapovedi sv. Očeta, s kakršno so se ji doslej ustavljali oziroma se je poizkušali izogniti. — Mi Slovenci pa, ki smo se že doslej nove izdaje z vnemo poprijemali, jo moramo odslej z vsem ognjem privedi do popolne veljave, da jo bomo znali rabiti, da bomo znali tudi preproste pevece po njej uriti in učiti, da se bo v vsaki naši cerkvi, pri vsaki slovesni sv. maši³⁾ koral tako

¹⁾ Fr. Sebastian kardinal Martinelli.

²⁾ O tem je Cerkveni Glasbenik vsaj površno tudi že poročal. Pričujoči odlok prinašata tudi oba lista nemškega Cecilijinega društva: *Musica Sacra* in *Fliegende Blätter*. Urednik (dr. Haberl) hkrati izjavlja, da noben izmed obeh listov ne bo priobčeval več člankov o ritmu, ki so mu jih razni avtorji poslali v čisto znanstveni (!) obliki — kakor pravi. Doslej oblika ni bila vselej znanstvena, večkrat hudo polemična in pogosto ne na znanstveni podlagi.

³⁾ Saj imamo za potrebo že vse kar je najbolj potrebno, tudi harmonizirano; treba je samo paziti, da note natančno tako polemo, kakor so pisane, osminke res kot osminke, četrtnike kot četrtnike, nič se zaletavati, ampak čisto mirno, rahlo, kakor potoček mirno žubori v hladni senci košatih zelenih lip; povdarke (akcente) postavljajmo na prvo noto v skupinah po dve, tri ali več not, pred pavzo nalahno (ne trdo) prenehajmo — pa bo koral brez dvoma lep in bo tudi ugajal.

prepeval, kakor sv. Oče zapovedujejo in kakor nam naša — za vse, kar je lepo vneto srea — velevajo. Naj mu sv. Cecilija po dobroti božji stoji pri tem važnem opravilu na strani in nas s svojo priprošnja mogočno podpira! Hitimo na delo!

Fr. Kimovec.

Gregorianski koral, njegov postanek, razvoj in uporaba.

(Po svojih predavanjih na poučnem tečaju v Ljubljani spisal dr. Jos. Mantuani.)

(Dalje.)

Ko se je pa to vsepovsodi dogajalo, stopila je nujna potreba na plan, reformirati in urediti službo božjo enotno, po enem načelu in sploh preustrojiti cerkveno upravo.

V ta namen se je sestal l. 1545. cerkveni zbor v Tridentu. L. 1547. so zborovanje prekinili, a to prekinjenje je bilo šele 1549. formalno potrjeno. L. 1551. so koncil spet otvorili, a so ga l. 1552. spet preložili, kot so rekli za dve leti, a trajalo je deset let predno se je cerkveni zbor spet sešel. Zaključili so ga 4. decembra 1563.

S cerkveno glasbo se je bavil zbor v svoji 22. seji, meseca septembra l. 1562. A v sejah se ni obdelavala vsa stvar, temveč so razglasili samo tisto, kar so dognali v posameznih odsekih. A s koralom se niso mnogo bavili; priporočili so le semeniščem, naj se ga učé. Nekaj očetov ali zborovalcev je pač predlagalo, da naj se večglasno petje iz hiše božje odstrani in na njegovo mesto koral postavi; a večina se je temu predlogu odločno uprla.

V tem pogledu se torej ni mnogo zgodilo v prilog gregorianskemu koralu. Da so se pa vendar začeli baviti tudi s koralom, temu je dala povod preustrojitev liturgičnih knjig, in to je povzročila nova ureditev liturgije po sklepih tridentinskega cerkvenega zbora. Glavni knjigi katoliškega bogoslužja, misal in brevir, sta bila l. 1570. preustrojena, nedostatki in izrastki so se odstranili. Ker so vse korne knjige odvisne od misala, so morali tudi te popraviti, tako gledé besedila, kot gledé napevov, da so soglašale z misalom.

A v tem ni bilo možno doseči edinosti, ker so si nekatere cerkve omislile nove knjige, druge pa so skušale stare tiske rokopisno popravljati. Zmedenija je postala velika in kmalu so se čule neprestane tožbe, da koral propada in zahteve, da ga je treba preustrojiti in reformirati. Leta 1577. je dal Gregor XIII. ukaz, koralne napeve očistiti, zboljšati in reformirati. Ta naloga je bila izročena Palestrinu in Zoilu. Ta dva sta si privzela še vsak enega pomočnika.

Ti možje so po ukusu tedanjega časa poizkušali napeve ublažiti, jih sem in tam malo okrajšati, in zadevanje s tem olajšati in osigurati, da so sem in tam kako glasko pridejali ali jo pa odvzeli. Pri tem so se brez dvoma ozirali na take slučaje, ki so se izvršili že pred njihovim časom. (Prim.

zgoraj „Kyrie“ Machaut-ove maše in pa njegov cantus firmus!) Proti temu pa se je oglasil takoj glasen odpor — in reforma je zaspala za enkrat.

Leta 1593. so spet vzeli to zadevo v roke — pa bolj s trgovskega stališča — a stvar se je spet razbila, ker je Palestrina že 2. februarja 1594 umrl. Njegov sin je hotel obogateti in je bil zaradi svojega nečednega ravnanja z očetovim rokopisom obsojen.

V tretjič so zastavili z reformacijo koralala l. 1608., ko je Pavel V. imenoval novo komisijo za pregledovanje koralnih knjig. Šest najglasovitejših glasbenikov je papež poklical v ta zbor. Leta 1611. pa so pregledovalci izvolili dva člana. Anerija in Soriana, da izvedeta reformo. L. 1612. je bil rokopis gotov, in l. 1614. je prišel na svetlo „Graduale de tempore“, l. 1615. pa drugi deli „Graduale de Sanctis“, dasi nosi naslovni list letnico 1614. Ker je bil ta gradual tiskan v Mediciejski tiskarni, imenujemo to izdajo „Mediciejsko“ ali „Medicea“.

Koralni napevi v tej izdaji so bili „obdelani“ po ukusu tedanjega časa in tudi skrajšani, osobito gledé na melizmatične skupine in ligature. Tudi sicer je sila mnogo pogreškov zoper enotnost načel gledé deklamacije, itd. Č. g. Kimovec je imenoval enkrat to izdajo „potvara“. To se mu je zamerilo od nekaternikov. A ta izraz je bil le pravi. Kdor hoče dobiti v kratkem pregled tega potvarjevanja, vzemi v roke brošurico stolnega kapelnika v Mogunci, G. V. Weber-ja: „Die Verbesserung der Medicea. Mainz, 1901“. Tam ima drastične primere in pa dokaz za zgorajšnje trditve.

Da se je vtihotapilo zraven premišljenih pretvorb in okrajšav tudi toliko neenakosti, temu je pač kriva hitrica, s katero sta delala Felice Anerio in Francesco Soriano: ves gradual sta uredila v komaj 11 mesecih!

A mediciejska izdaja je bila tedaj oficialna in od najvišje cerkvene oblasti odobrena, navzlic temu, da ni prinesla edinosti in reforme. Zato se „medicea“ tudi nikdar ni udomačila po vsej cerkvi; odklanjali so jo posebej Španci in Francozi, in tudi v deželah „svete rimske države nemškega naroda“ si ni mogla pravega navdušenja pridobiti. V 17. in 18. veku je bila tiskana dolga vrsta koralnih izdaj, ki so se naslanjale na stare, tradicionalne rokopise. Zmedenija je postajala vedno večja (Prim. o tej točki P. R. Molitor „Die nachtridentinische Choralreform zu Rom, 1901“ in pa knjižico istega učenjaka „Reform-Choral“, 1901.)

In ravno to je povzročilo za časa največje propalosti in najglobljšega ponižanja koralovega tudi odpor in obnovljenje njegovo.

Pot, ki jo je nastopila poživilna reforma, je bila pa trnjeva in je vodila po ovinkih. Začela pa se je v naslednji dôbi.

Zmedenija je segala ob koncu 16. veka že tako daleč, da so začeli koral pisati po vzgledu menzuralne glasbe tudi tedaj, če so ga rabili samo kot enoglasno korne melodije, brez drugih glasov. To so nazivali „cantus fractus“ (t. j. nalomljeno petje).

Ta izraz je bil znan že v 14. veku (prim. R. Batka, Geschichte der Musik in Böhmen, odstavek: Cantus fractis vocibus); a tedaj je veljal samo za melodije v večglasnih skladbah.

Tej dóbi popolne anarhije v koralu je sledila peta doba, ki jo smemo nazivati dóbo nesrečnih posledic: gregoriansko petje je bilo v času od l. 1600. do 1800. malone pozabljeno, njegova tehnika je bila popolnoma uničena.

V Florenci je nastala ok. l. 1600. dramatična glasba. Strogi kontrapunkt, ki ga je poznala še Palestrinova glasbeniška generacija kot edino pravi slog za cerkvene kompozicije, se je preživel. Značilno je to, da je že tridentinski cerkveni zbor, oziroma od njega postavljena komisija zahtevala, da naj bodo cerkvene skladbe popolnoma homofonične, da se tekst razume. A takrat so se uprli peveci, češ da bi bilo to morebiti svetovati za kratka besedila, za daljša pa nikakor ne, ker bi postalo tako popevanje dolgočasno. Kakih 40 let pozneje pa so bili nazori popolnoma drugačni. Ne le, da so začeli skladati homofonično, temveč so celo enoglasju ali samoglasju dajali prednost — po vzoru dramatičnih recitativov. A tudi to samoglasje ni poživilo smisla za koral. Kajti gregorianski napevi so bili mnogo preobjektivni, to se pravi, vanje ni bilo mogoče polagati zasebnega ali subjektivnega čuta. Pevec se je moral s svojo individualnostjo podrediti popolnoma glasbeni misli, izraženi v napevih gregorianskega koralu, dočim mu je nova monodija pripuščala neomejeno prostost, izražati svoje lastno glasbeno pojmovanje. To je sevé odgovarjalo tedanjim, še sedaj veljavnim nazorom o pravicah „individua“. S kultom in oboževanjem formalne individualnosti moral je objektivni koral propadati in poginiti.

Res je, da načela o samoglasju in o homofonični skladbi niso dolgo trajala. Komaj 30 let so ngajali taki glasbotvori — in že se je pričela reakcija, ki pa koralu spet ni bila prav nič ugodna. Nastopila je učena skladba, kontrapunkt in fuga s prosto izumljenimi melodijami in témami. Temu se je pridružil še en vzrok. Francoz Jean Philippe Rameau (izreci Žan Filíp Ramô) je ustanovil popolnoma novo teorijo o tonovskih sestavih, po njem smo dobili novo razdelitev v dur in mol, on je odstranil v pouku solmizacijo v svojem delu o harmoniji (*Traité de l'harmonie réduite à ses principes naturels . . .*), ki je prišla na svetlo v Parizu, l. 1722. — Zadnji mož, ki se je protivil novi teoriji, katera se je silno hitro udomačila, ker je v praksi že davno domača bila, to je bil Janez Josip Fux, dvorni kapelnik na Dunaju. Ta se je že l. 1717. sporekel z Matthesonom, torej še pred, nego je bil sestav Rameaujev gotov. (Prim. Köchel, I. I. Fux, str. 109 nsl.) Koral se je torej čim dalje tem bolj izpodrival.

In baš v tem času se je začela pojavljati tudi reakcija zoper koralovo zatiranje.

Prvi glasovi pa niso bili nič kaj nadobudni.

Leta 1675. je izdal francoski zgodovinar in hagiograf, Pierre Gussanville (izreci: Piér Güssanvil) spise sv. Gregorija I. Tu je dvignil glas zoper naziranje in zoper tradicijo, da je sv. Gregor ustanovitelj koralnega petja. S tem je bil tudi koral sam posredno zadet. (Prim. P. Wagner, Einführung in die gregorianischen Melodien. II. izdaja, I., 193.) Kako pa je prišel Gussanville na to polje?

(Dalje prih.)

Na Dunaj.

(Piše Fr. Kimovec.)

(Dalje.)

Nazadnje se je pa odigral tih boj proti predlogu dunajskih inženirjev in tehnikov v orglarstvu, ki se v bistvu glasi: Država naj prevzame orgle v svojo skrb: nastavi naj državne revizorje oziroma kolavdatorje, ki bo njih naloga izdelavati načrte za nove orgle, dogovoriti se z mojstrom, med delom mojstra nadzorovati, orgle kolavdirati, oziroma v tehniškem in umetniškem oziru preizkusiti; dalje pri popravah z nasveti in načrti sodelovati in tudi popravljena dela preizkušati. Za svoj trud naj bi dobili gotove odstotke od celotne cene orgel in ne vem kaj še, ker, žal, predloga nimam pri rokah v celoti. — Za to namero sem zvedel še doma in zaskrbelo me je in moram reči, da me je med drugimi stvarmi ravno ta predlog najbolj gnal na Dunaj, da ga preprečim, če mogoče. Toda kako? V seji se dvignili in govoriti zoper njega, ko ga zastopajo priznane kapacitete? Kako naj kaj dosežem — človek, ki nedostatno znanje o orglarstvu na vseh koncih iz njega gleda, poleg tega Jugoslovčan, človek brez avtoritete, vpricho priznanih strokovnjakov, ki se nihče nanj ne ozira in na njegove besede komaj kaj da ... Javno ne gre. — Torej privatno, na tihem! In začel sem obdelavati posamezne ude, kakor se mi je pač kdo zdel bolj ali manj pripraven. Navajal sem zlasti sledeče razloge proti temu sklepu.

1. Kje bodo naše že itak revne cerkve jemale denar za provizije in za druge stroške, ki utegnejo jako narasti, če država sprejme orgle v svoje področje. Tudi ne gre v naših časih, da bi se tako javno zavzemali za provizije. 2. Našemu malemu orglarstvu utegne nastati velika škoda; zlasti če bi se napravili med gotovimi mojstri in med revizorji nekaki karteli, potem morajo drugi mojstri propasti. Tega nisem vsakomur povedal, da se zlasti bojim za naše slovenske, oziroma jugoslovanske mojstre, ki bi jih po revizorjih tuji mojstri utegnili izpodrinuti. Pri tem je treba upoštevati zopet denar: če bi se mojstri in revizorji dogovorili v svojo korist, kdo bo plačal? Ali ne zopet cerkev? 3. V umetniških zadevah zlasti po cerkvah so nam državni organi, ki — hvala Bogu — pač še nimajo popolne oblasti, že toliko sitnosti napravili, da nobenih novih več ne potrebujemo; poleg tega so se že tolikrat pošteno urezali (naštel sem nekaj slučajev iz Kranjskega) da cerkve nimajo nobenega veselja, jim se orgle in te popolnoma izročiti v oblast. 4. V Avstriji, zlasti v jugoslovanskih pokrajinah imamo brez države veliko prav dobrih, umetniško izvršenih orgel. 5. Imamo že škofijske revizorje, oziroma kolavdatorje, ki prav zadovoljivo in požrtvovalno izvršujejo svojo nalogo in to takorekoč brez vsakih stroškov. Škofije naj torej same nastavijo izvedence kot kolavdatorje; kvečjema naj bi država tam poskrbela za kolavdacijo itd., kjer škofija tega sama neče storiti.

Ti razlogi so prijeli. Nazadnje sem se lotil še enega izmed obeh predsednikov naše sekcije, duhovnika dr. Matthiasa, stolnega organista in docenta na vseučilišču v Strassburgu. Zdelo se mu je popolnoma pra, da

se varujejo pravice cerkve. Prosil sem ga, naj še prvega predsednika dr. Schweitzerja, tudi prof. na vsučilišču v Strassburgu za to idejo pridobi. In ga je.

Ko je prišlo do razprave o tem predlogu, se dvigne dr. Schweitzer in kratko izjavi, da naj se o tem predlogu sploh ne debatira, ampak naj se kar zavrne, ker ne bo orglarstvu v korist. Navedel je v par besedah glavne razloge, ki so naznanjeni zgoraj. Nihče ni ugovarjal, eden izmed članov je pripomnil, da imajo ponekod državne revizorje, pa slabe orgle, kar je dobrih, jih pa niso državni revizorji zagrešili. Sklenili smo: Revizorji naj bodo možje, izveščani v orglarski umetnosti, pa tudi dobri organisti naj se privzamejo. Nikoli naj ne kolavdira orgel en sam izvedenec, ampak najmanj trije, ki naj v razmerju s prostorom in denarjem tudi dispozicije delajo. Revizor naj tudi med delom, ko se posamezni deli še dobro vidijo, delo pogosto pregleda.

Posel revizorja je časten posel, plača se mu le pot in čas, vsaka provizija je izključena, izključene vsakršne druge zahteve. — S tem smo končali dolgo razpravo o orglah, katere sklepi bodo — upam — kmalu tudi izšli natisnjeni. Navsezadnje se je izmed navzočih izvolil mednarodni odsek za orglarske zadeve (nekako 12 ali 14 mož), odsek, ki mu je naloga, da proučava vse pojave, vse iznajdbe in izpremembe na polju orglarstva. Izvolili so tudi moje siromaštvo v ta odsek; zakaj pravzaprav ne vem; menda zato, ker sem začetkoma izjavil, da zastopam Jugoslovane. Škode Slovenci od te izvolitve menda ne bomo imeli, če bo pa odseku kaj koristilo, to je pa drugo vprašanje. Branil se nisem; Adamova revščina je pač taka, da je vsakdo raje nekaj kot nič.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Zaplana nad Vrhniko. — Ni se še pojavil v Vašem cenjenem listu kak dopis iz našega kraja, akoravno so že nad deset let postavljene orgle v naši novi župni cerkvi, in četudi sem že jaz, podpisanec šesti organist v službi pri teh orglah. Ker je le malo prostora v našem listu, Vam hočem opisati le zanimivejše stvari. Najbolje je, da dam mal uvod in račun od svojega hiševanja in sicer iz štirih let svojega službovanja.

Tu je bila eno leto služba izpraznjena, zato si jo pridem neko nedeljo ogledat. Prišel sem ravno k sv. maši in na koru dobim poln kor pevk. Poslušam in gledam, nekaterim je manjkalo glasu, nekaterim pa zob. Od teh sem spoznal le dve, ki sta imeli glas in posluš. Nastopim službo, odstranim prejšnji pevski zbor in si izberem šest pevskih moči. Po nasvetu pok. g. župnika sem izbral štiri deklice od 12. do 14. leta in dva mladeniča.

Preizkušeni so bili: dve za sopran, dve za alt, eden tenor, eden bas. Vaje smo imeli po pevski šoli A. Foersterja in sicer, pozimi trikrat, poleti dvakrat na teden. Pred tremi leti smo pa dobili novega sedanjega g. župnika v osebi g. Jan. Mihelčiča, ki so se vestno udeleževali pevskih izkušenj in so nam tudi kot izvrsten pevec dali mnogo pevskega duha in ponka, da je prišlo naše petje do sedanjosti. Preč. g. župniku smo iz sreca hvaležni za njih trud, akoravno nam je bilo treba vsak zlog premnogokrat peti. V času štirih let, se je pri nas peto sledeče: Latinske maše. Missa in honorem St. Caeciliae, Ant. Foerster. op. 15. — Missa in honor. Sacratissimi Rosarii B. M. V. Ig. Hladnik. op. 19. — Missa in honor. B. M. V. de perpetuo succursu Jan. Pogačnik op. IX. — Missa in honor. St. Joseph P. A.

Hribar. — Requiem P. A. Hribar in Fr. Kimovec. Tantum ergo iz Cecilije, pet Hladnikovih, Zupan, Foerster, Kimovec in več iz rokopisa. Mašne pesmi iz Cecilije, Sl. Bogu, Hladnik, Sattner, Vavken, Belar, Rihar. Marijine pesmi iz Cecilije, Sl. Bogu, Sattner, Premr. Hladnik, Foerster, Hribar, Pogačnik, Rihar. Obhajilne pesmi iz Cecilije, Sl. Jezusu, Hladnik, Rihar, Hribar. V čast svetnikom iz Cecilije. Adventne iz Cecilije in Sl. Bogu. Božične pesmi iz Cecilije, Sl. Bogu, Hladnik, Rihar, Kimovec, Oevirk. Postne pesmi, Cecilija, Rihar. Velikonočne pesmi, Cecilija, Zupan, Rihar. Binkoščne pesmi, Cecilija, Rihar. Presv. Rešnj. Telesa pesmi, Cecilija, Rihar renatus, Hribar, Introitus, Graduale, Offertorium iz Cerkv. Glasbenika, Bone Deus — Anton Nedved. Ave Marija — Belar in Foerster. Ustanovil sem zadnji čas možki kvartet, kateri je šest pesmi vrlo izvajal. Nadejam se še nadaljnjega napredka, vse v čast božjo in v izobrazbo mojega skromnega cerkvenega pevskega zbora. Pomagaj nam Bog in sveta Cecilija!

Jakob Rupnik, organist.

Razne reči.

— Kranjska hranilnica v Ljubljani je na svojem zadnjem občenem zboru knezoškofjskemu ordinariatu podarila 25.000 K za nabavo novih orgel v stolnici. Ko beležimo hvaležno ta velikodušni čin, podarjen tudi v prilog razvoja naše domače umetnosti, hkrati poročamo svojim čitateljem, da bode mojster novih orgel v stolnici Ivan Milavec, da je dispozicijo do zadnje pičice izvršil naš nepozabni prelat Josip Smrekar, po čigar načrtu se bode natančno ravnalo in da imajo biti orgle v jeseni l. 1911. na stolnem koru. Stare orgle se bodo odstopile cerkvi sv. Antona na Viču pri Ljubljani.

Oglasnik.

Anton Foerster: **Te Deum** super cantum Michaëli Haydn IV. voc. *inæqual.* aut 1 voce cum organo. Op. 58. Ljubljana 1909. Založila Katoliška Bukvarna. Cena 50 vin. — Ta na napev zahvalne pesmi zloženi Te Deum je izšel že v tretji izdaji. Sigurnost, s katero zлага Foerster, in pa solidnost, ki smo je glede glasbenega stavka in pristnega cerkvenega značaja pri njem že od nekdaj vajeni, se kaže tudi v tej, četudi preprosti in lahko izvedljivi, a vendar primeroma dokaj efektni skladbi. Za enoglasno izvajanje tega Te Deuma bo pač primerno transponirati ga za en ton nižje.

Jos. Schulz: **Missa »Cor Jesu«** za sopran, alt, tenor in bas. Op. 15. Založila Herderjeva knjigarna v Freyburgu (Breisgau) 1909. — Cena partituri: K 2-40, glasovi à 36 vin. — Preprosta in lahka latinska maša; v melodičnem in modulacijskem oziru nekoliko monotonna in malo originalna, sicer pa razum par malenkosti (zlasti parkratnih prazno se glasečih kvart: v 3. taktu v Kyrie in v 3. taktu 4. sistema na str. 10. v Credo) v celotni fakturi dosti korektna in gladko tekoča. Eno izmed bolj živahnih mest, ki bo brezdvomno zelo dobro učinkovalo, je Hosanna v Sanktusu.

Listnica uredništva.

G. J. X. — Ukaz glede orgljanja na veliki četrtek, da se sme namreč le pri Gloria orglati, ima Caeremoniale Episcoporum, Lib. I. cap. XXVIII. § 2. (Glej Haberi „Magister choralis“, str. 159.) Enako merodajen v tem oziru je odlok kongregacije sv. obredov z dne 11. junija 1880. (Glej: Krutschek „Die Kirchenmusik nach dem Willen der Kirche“, st. 135.) Mitterer pa govori o tej stvari v svoji knjižici „Die wichtigsten Vorschriften für Kirchenmusik“ na str. 137. ter citira Caerem. Episc. II. cap. 20. 4. — Marušič torej, kakor vidite, nima prav. Tudi v priloge lanskega „Cerkvenega Glasbenika“ je harmonizacija introita za veliki četrtek prišla le pomotoma. — Glede binkoščne sobote pa nam ni znan nikak tozadeven odlok. — Na ostala vprašanja Vam odgovorimo v prihodnji številki.

Današnjemu listu je pridejana 4. štev. prilog.

Odgovorni urednik lista dr. Andrej Karlin. — Odgovorni urednik glasb. priloge Stanko Premr. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.